

Procesul de verificare internațională: necesități de capacitate identificate la prima etapă de echipa tehnică de experți responsabili de analiza și evaluarea primului Raport Bienal Actualizat al Republicii Moldova către CONUSC

***Marius Țăranu, Coordonatorul inventarului național al
emisiilor de gaze cu efect de seră***

Instrumente de raportare către CONUSC

Comunicări Naționale (CN)

- Structura CN este stabilită în “Ghidul pentru elaborarea comunicărilor naționale ale țărilor neincluse în Anexa I”, aprobat prin Decizia 17/CP.8 la New Delhi în anul 2002.
- Prin Decizia 1/CP.16 la Cancun în anul 2010 a fost stabilită periodicitatea de elaborare a CN ale țărilor neincluse în Anexa I (o dată la 4 ani).

Rapoarte Bienale Actualizate (RBA)

- Structura RBA este stabilită în „Ghidul privind elaborarea și raportarea către CONUSC a RBA ale țărilor neincluse în Anexa I”, aprobat în anul 2011 la Durban prin Decizia 2/CP.17 (Anexa III).
- Decizia 1/CP.16 a stabilit periodicitatea de elaborare a RBA ale țărilor neincluse în Anexa I (o dată la 2 ani).

Rapoarte Naționale de Inventariere (RNI)

- Decizia 1/CP.16 a stabilit că RBA urmează să conțină sub forma unui rezumat sau Anexă tehnică, un Raport Național de Inventariere - componentă a inventarului, care să prezinte detaliat și transparent modalitatea de parcurgere a procedurii de realizare a inventarului național.

Mandatul pentru evaluarea tehnică a inventarului național

Evaluarea tehnică a RBA în cadrul CONUSC

- **Prin Decizia 2/CP.17 (Anexa IV), a fost aprobată înființarea procesului de consultare internațională și analiză (engl.: ICA – International Consultation and Analysis).**
- **Acest proces este constituit din două etape:**
 - (i) evaluarea tehnică a RBA și informației incluse în acesta, inclusiv a inventarului național de GES; și
 - (ii) facilitarea unui schimb de opinii între Părțile semnatare ale CONUSC vizavi de conținutul RBA și rezultatele evaluării tehnice în cadrul unui seminar organizat de Secretariatul CONUSC.
- **Evaluarea tehnică a RBA este inițiată nu mai târziu de 6 luni din momentul raportării oficiale a RBA către Secretariatul CONUSC și este realizată de către o echipă independentă de experți tehnici (engl.: TTE -Team of Technical Experts) în 3 faze de interacțiune cu țara evaluată:**
 - Faza preparatorie - ridicarea întrebărilor de clarificare către țara evaluată - cu 4-6 săptămâni înainte de faza de evaluare;
 - Faza de evaluare tehnică a RBA al țării evaluate la sediul Secretariatului CONUSC (Bonn, Germania) - 5 zile lucrătoare;
 - Faza de finisare a Raportului de evaluare tehnică a RBA al țării evaluate - în maximum 9 luni începând cu săptămâna de evaluare.
- **Procesul de consultare internațională și analiză are ca scop sporirea transparenței și responsabilității față de informația raportată în RBA de către țările neincluse în Anexa I a Convenției.**

Obiectivul evaluării tehnice a raportului bienal actualizat

Obiectivul evaluării tehnice este să se:

- Asigure într-o manieră de facilitate, non-confruntare, deschisă și transparentă, o evaluare tehnică obiectivă și comprehensivă a aspectelor ce țin de implementarea Convenției;
 - Examineze într-o manieră obiectivă și transparentă dacă informația cantitativă și calitativă raportată în Raportul Bienal Actualizat / Raportul National de Inventariere, este în corespundere cu cerințele de raportare expuse în Deciziile 17/CP.8 și 2/CP.17;
 - Examineze prezentarea inventarului național într-o manieră consistentă, transparentă, comparabilă, corectă și completă;
 - Asiste țara respectivă în raportarea informației și implementarea angajamentelor în cadrul Convenției, asigurând astfel că Conferința Părților va dispune de informație credibilă privind implementarea Convenției.
-

Scopul evaluării tehnice a RBA

Scopul evaluării tehnice este să se:

- Stabilească cât de completă și conformă este informația inclusă în Raportul Bienal Actualizat și Raportul Național de Inventariere, față de cerințele de raportare expuse în Deciziile 17/CP.8 și 2/CP.17 (Anexa III);
 - Examineze transparența informației raportate în Raportul Bienal Actualizat și Raportul Național de Inventariere;
 - Identifice necesitățile de capacitate, în consultare cu țara evaluată, pentru a facilita raportarea informației în următoarele rapoarte bienale actualizate, respectiv pentru participarea în procesul de consultare internațională și analiză.
-

Evaluatorii internaționali

Evaluarea tehnică a primului Raport Bienal Actualizat al Republicii Moldova către CONUSC (prezentat Convenției pe data de 05.04.2016) s-a produs în perioada 19-23 septembrie 2016 la Bonn, Germania, și a fost coordonată din partea Secretariatului CONUSC de către Dna Alma Jean și DI Daniel Hooper.

Echipa de experți tehnici	Domeniul de expertiză
Helen Plume (Noua Zeelandă)	Expert responsabil de analiza informației privind inventarul GES, Lider al grupului de experți tehnici din partea țărilor din Anexa I la CONUSC
Daniel Benefor (Ghana)	Expert responsabil de analiza informației privind inventarul GES
Sin Liang Cheah (Singapore)	Expert responsabil de analiza informației privind măsurile și politicile de atenuare
Marcelo Rocha (Brazilia)	Expert responsabil de analiza informației privind măsurile și politicile de atenuare
Patience Dampney (Ghana)	Expert în analiza informației privind suportul oferit pentru implementare. Lider al grupului de experți tehnici din partea țărilor din non-Anexa I la CONUSC
Yu'e Li (China)	Expert în analiza informației privind suportul oferit pentru implementarea CONUSC

Necesitățile de capacitate identificate (1):

- Fortificarea sistemului național de inventariere prin aranjamente instituționale, ridicarea nivelului profesional al experților și instituțiilor implicate în elaborarea inventarului național de GES, elaborarea unui sistem de management a datelor, tranziția la Ghidul IPCC 2006 și de la metodele de calcul de rangul 1 la cele de rangul 2 și 3, respectiv de la factorii de emisie utilizați în mod implicit la cei cu specific național, în special cu referință la categoriile cheie;
 - Fortificarea capacităților naționale în vederea elaborării unei matrice a utilizării terenurilor, în conformitate cu rigorile metodologice ale Ghidului IPCC 2006 și utilizarea acesteia la dezvoltarea inventarului GES pentru sectorul LULUCF;
 - Fortificarea capacităților instituțiilor din domeniul cercetare și dezvoltare în vederea realizării unor studii, cercetări, evaluări tehnice pentru a identifica noi oportunități de atenuare a emisiilor de GES, care să includă și argumentarea financiară, tehnică și organizațională, inclusiv prin considerarea impactelor sociale, tehnice și economice ale acestora;
 - Fortificarea capacităților naționale în vederea atragerii finanțării externe pentru elaborarea și implementarea proiectelor de tip NAMA în sectoarele energie, transport, clădiri, industrie, agricultură, forestier și deșeuri;
-

Necesitățile de capacitate identificate (2):

- Instruirea partenerilor relevanți ale proiectelor NAMA, inclusiv celor elaborate până în prezent pentru sectorul energetic, forestier și deșeuri, în cadrul unor seminare de instruire și conștientizare și elaborarea unor instrumente pentru diseminarea bunelor practici;
 - Facilitarea dialogului inter-instituțional și împărtășirea experienței și lecțiilor învățate în vederea fortificării potențialului de elaborare și implementare a sistemului de monitorizare, raportare și verificare (MRV) NAMA în RM;
 - Instruirea experților naționali din cadrul structurilor administrative relevante pentru a implementa cu succes sisteme naționale MRV pentru proiectele de tip NAMA;
 - Fortificarea capacităților naționale în domeniul atenuării emisiilor de GES, inclusiv prin:
 - Realizarea studiilor, cercetărilor și evaluărilor în domeniul atenuării schimbărilor climatice;
 - Formularea și implementarea de strategii și politici climatice naționale, sectoriale și locale;
 - Negocierea aspectelor climatice la nivel internațional în vederea atragerii fondurilor pentru implementarea activităților de atenuare.
-

Necesitățile de capacitate identificate (3):

- Fortificarea politicilor, cadrului legal, regulator, instituțional și de management a sectorului forestier prin:
 - Ajustarea Codului Forestier la directivele și regulamentele UE, precum și la acordurile internaționale ce țin de sectorul forestier, în particular convențiile privind protecția biodiversității (CBD) și schimbările climatice (UNFCCC);
 - Elaborarea planurilor de management pentru a asista autoritățile publice locale în administrarea durabilă a pădurilor și pășunilor comunale;
 - Fortificarea capacităților umane și instituționale în domeniul managementului gospodăriei cinegetice naționale și protejării speciilor de vânat și a mediului natural de viață al acestora;
 - Fortificarea capacităților umane și instituționale în domeniul managementului ariilor naturale protejate;
 - Fortificarea capacităților umane și instituționale ale instituțiilor de cercetare în domeniul forestier, pedologiei forestiere, vulnerabilității și adaptării ecosistemelor forestiere la schimbările climatice, bazei seminceri forestiere, dendrometrologiei forestiere și transferului tehnologic;
 - Fortificarea capacităților în promovarea și implementarea tehnologiilor informaționale în sectorul forestier.
-

Necesitățile de capacitate identificate sunt (4):

- Fortificarea capacităților partenerilor relevanți în domeniul managementului deșeurilor în vederea implementării directivelor și regulamentelor UE, inclusiv prin:
 - Fortificarea capacităților instituționale ale Ministerului Mediului în vederea aplicării noului cadru legislativ sectorial;
 - Dezvoltarea cadrului regulator secundar pentru a asigura implementarea legii deșeurilor;
 - Elaborarea unui program de instruire pentru sectorul privat în domeniul "Responsabilitățile extinse ale producătorilor" în vederea îmbunătățirii colectării și reciclării deșeurilor din hârtie, carton, plastic, sticlă, anvelope, uleiuri uzate și lubrifianți, echipamente electrice și electronice, etc.
-

Vă mulțumesc pentru atenție!
